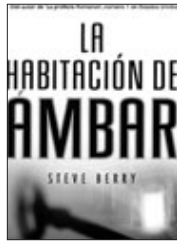

Un viaje a los enigmas más ocultos del pasado

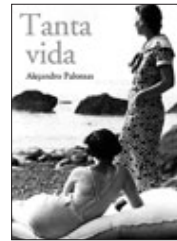
«La habitación de ámbar». Steve Berry. La factoría de ideas, 2007.

Steve Berry es un nombre habitual en el primer puesto de las listas de superventas en Estados Unidos. Con esta novela ofrece un «thriller» histórico donde el misterio, las persecuciones y los asesinatos se suceden a un ritmo frenético. Un emocionante viaje a los lugares que albergan los enigmas más ocultos del pasado.

Un universo femenino con ternura y sufrimiento

«Tanta vida». Alejandro Palomas. MR Ediciones, 2007.

Esta novela del escritor barcelonés es la aventura de siete inolvidables mujeres, de las que se fueron y de las que llegarán, de las que siguen adelante contando lo incontable. Mujeres que padecen, aman, lloran, ríen y, sobre todo, se aferran con valor y determinación a la vida para intentar obtener de ella lo mejor.

Dénia ciudad literaria

JOAN BORJA

«Port de l'est». Jesús Moncho. Viena Edicions. Barcelona.

Jesús Moncho va resultar, amb «Port de l'est», el guanyador del XXVI Premi 25 d'Abril de Narrativa Curta Vila de Benissa 2006. El treball, exquisidament editat per Viena Edicions, ha saltat ja als prestatges de les llibreries. I significa un d'aquells regals que, de tant en tant, els premis literaris ofereixen als sentits. Perquè «Port de l'est» és —no ens ve al cap una altra manera d'expressar-ho— una d'aquelles novel·les que evocuen, al mateix temps, l'olor salobrenc dels pobles que viuen vora mar, el color sèpia de les velles i estimades fotografies familiars, la cridòria feliç dels xiquets que juguen al carrer, la textura tendríssima de la pell i la roba humida, la dolçor de l'èxit, el gust amarg de la fel i la injustícia. I és que, en aquesta novel·la —a penes 190 pàgines—, Moncho aconsegueix fer reviure, davant mateix dels nostres ulls, un temps i un país difícilment repetibles: el de l'esplendor de la pansa, a finals del segle XIX, quan el port de Dénia no solament era el centre neuràlgic d'importants rutes comercials entre la Mediterrània i l'Atlàntic, sinó també el punt de confluència de la gent i els costums de tota la Marina; dels interessos polítics i les desigualtats socials; de les pors i les misèries; dels odis i les il·lusions; i —per descomptat— dels amors possibles i impossibles.

És a aquell port efervescent de Dénia on arriben, la vespra de Sant Roc —la festa de la gent, de la pólvora, dels bous a la mar—, Benjamín Durban i Adrià Ros. Aquest últim, que assumeix la narració dels fets en primera persona, quedarà corprès per Roser, una jove sensual i refinada, «amb ulls de nacre, serens com la mar». Som a l'agost de 1875 i res no fa sospitar, al jove Adrià, que aquell port

li obrirà les portes a un món de delitoses experiències, inconfessables secrets, intrèpides aventures, sotracs empresarials i traumàtics esdeveniments. La taverna del Negre, els concerts del Cafè de Fabià Roselló, l'alta societat; el caciquisme crònic, les polítiques que ofeguen esperits, la brega de galls; la missa dels diumenges, els vells velers de fusta i els nous navilis de vapor; les travesses del trinquet, les converses al teatre o la farmàcia, la molt venerable mar del cap de Sant Antoni... És el món on Jesús Moncho fa desembarcar, al costat dels seus personatges, els llauts de la ficció, amb una trama que enganxa el lector des dels primers capítols i que, si més no, serveix de pretext per al seu veritable i principal objectiu: la literaturització de la ciutat de Dénia i de la seua història recent.

Mirar-nos la realitat amb ulls literaris és un exercici que no solament col·labora a explicar-nos-la: també l'enriqueix i la fa un poc més pròxima, més accessible. Més nostra. Carme Miquel, en la seua deliciosa novel·la «La mel i la fel» (Tàndem Edicions, 2005), ja componia amb delicades pinzellades literàries

Moncho aconsegueix fer reviure, davant mateix dels nostres ulls, un temps i un país difícilment repetibles: el del esplendor de la pansa

—generosa paleta de colors, ventall diversíssim de registres— un policromat retaula sobre la Marina Alta a les acaballes

del segle XIX.

Moncho ara, amb «Port de l'est», coincideix a novel·lar —bé que amb un altre estil, una altra estètica— la mateixa geografia i el mateix temps. L'una i l'altre, de més a més, encerten a explorar i explotar, per a les respectives finalitats literàries, el riquíssim filó lingüístic del parlar de la Marina Alta. Tots dos contribueixen, de manera notable, a eixamplar per un cantó ben atractiu l'horitzó de les lletres valencianes contemporànies. Després de llegir-los —feu-ne la prova—, la mar de Dénia us semblarà un poc més blava, més sàvia, més humana. Més literària.

TRAVESSIES

Vianant, un diari de Rafa Gomar amb la subtils de Txèkhov

Vianant» (Barcelona, El cep i la nansa) és un diari que recull les anotacions, durant els sis darrers anys, de l'escriptor Rafa Gomar. No és la primera vegada que el narrador de Gandia ens ofereix una mostra de literatura del jo. El 1988, va publicar «Donato, 2, 27», una selecció d'anotacions diarístiques quan encara no estava gens de moda aquesta mena d'escriptura en el món intel·lectual.

La nova incursió de l'autor, més d'una dècada després, té potser poc a veure amb l'aire de recerca enginyós d'aquell primer exercici i, en canvi, ens presenta un inventari de judicis, comentaris i observacions de diversa índole, asossegades i orientades per una brúixula diferent. «Vianant» ens mostra l'univers de l'autor des de qualsevol dels seus aspectes domèstics, que inclou els comentaris sobre lectures (Txèkhov, Carver, Calders, Margarit són algunes de les seues preferències) i pel·lícules, les relacions amoroses i personals, tot passant per la reconstrucció d'escenes autobiogràfiques significatives, la crònica o semicrònica d'alguns aspectes generacional, etc. I aquest etètera s'ompli de queixes existencials i cíviques, d'egomanies significatives, dels petits elements de mitologies personals, de records infantils...

ENRIC BALAGUER

Aquesta mena de solc continuat d'observació i d'anàlisi que és la seua prosa, és una cataracta de revelacions i de sensacions

Des d'aquesta perspectiva esdevé un complement de la seua ben interessant trajectòria narrativa amb algunes peces antològiques en els seus reculls, entre els quals cal recordar els darrers: «Batecs» (2004) i «Exercicis respiratoris» (2005).

El punt fort de l'escriptura de Gomar és la seua constant observació domèstica, la vida quotidiana esmicolada en emocions, les relacions personals sotmeses a l'analítica de la consciència. No de debades, l'autor és un apassionat de Txèkhov, qui darrere de la seua aparent senzilles ens mostra la capacitat per «penetrar en les veritats més profundes i transcendents quasi sense esmentar-les».

Aquesta mena de solc continuat d'observació i d'anàlisi que és la prosa de Gomar, és una cataracta de revelacions i de sensacions asossegades. Sense explosions, amb paraules mesurades, sense petulantia, fugint de les grans idees i fent servir una imaginació que ens fa descobrir els tastos subtils de l'existència. □